

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра практичної психології та педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
ОК2.3 «Основи соціальної реабілітації»
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність (*спеціалізація*): 053 Психологія
Освітня програма: Реабілітаційна психологія

Львів 2023

РОЗРОБНИК

старший викладач
кафедри практичної психології та
педагогіки, к. психол. н.

(Олег ЛОЗИНСЬКИЙ)
(підпис) (ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної
психології та педагогіки
д. психол. н., професор

(Роксолана СІРКО)
(підпис) (ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми
Начальник кафедри практичної психології
та педагогіки
д. психол. н., професор

(Роксолана СІРКО)
(підпис) (ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-
наукового інституту психології та
соціального захисту
к .пед. н.

Ірина БАБІЙ
(підпис) (ім'я, прізвище)

«01» вересня 2023 р..

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки,
протокол від «01» вересня 2023 №1

Актуалізовано:

Дата перегляду / внесення змін					
Підпис					
Ім'я, прізвище викладача					

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи соціальної реабілітації
Статус дисципліни	Нормативна
Рік навчання, семестр	1 рік (1 семестр)
Мова викладання	Українська
Викладач	Лозинський Олег Михайлович, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки
Контактний телефон	0959713362
Електронна пошта	o.lozynskyi@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	https://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3583
Консультації	Згідно із розкладом консультацій кафедри

2. Анотація до курсу

Курс спрямований на формування у здобувачів вищої освіти уявлень про психологічні та педагогічні аспекти і проблеми реабілітації та покликаний допомогти у їхньому становленні як майбутніх фахівців, зокрема підготуватися до роботи в сучасних умовах. Робиться акцент на набутті практичних навичок у роботі з різними категоріями клієнтів, на розумінні ролі психолога у процесі соціальної реабілітації, яка включає розуміння когнітивних особливостей та ідентифікацію потреб клієнтів, всебічне врахування його життєвої ситуації, розробку індивідуального плану реабілітації, координацію роботи з іншими спеціалістами (соціальними працівниками, медиками, реабілітологами і т.п.), а також моніторинг і оцінку ефективності реабілітаційних заходів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є соціально-психологічні аспекти реабілітації, особливості поведінки особистості пов'язані з її здійсненням, зміст психолого-педагогічної підготовки до діяльності в сфері соціальної реабілітації.

3. Мета і завдання курсу

Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне всебічне уявлення про соціальну реабілітацію громадян, що охоплює фізичне, психологічне відновлення клієнтів, соціальну адаптацію (або реадаптацію) та інтеграцію у суспільство.

Завдання:

- засвоєння теоретичних основ реабілітаційної роботи у діяльності психологічних служб та їх фахівців;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з психологічними та

педагогічними аспектами і проблемами соціальної реабілітації;

- сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про особливості діяльності у сфері соціальної реабілітації; – ознайомити з концепцією професійної (професійно-екстремальної, постекстремальної, контекстно-екстремальної) підготовки до діяльності у сфері соціальної реабілітації;

- розкрити сутність реабілітаційних програм, застосування сучасних розробок науковців;

- здобуття навичок розробки і впровадження реабілітаційних програм різної спрямованості у контексті актуальних соціальних проблем в Україні.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

загальних (ЗК):

- ЗК01 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК07 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальних/фахових (СК/ФК):

- ФК10 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях, організувати та надавати екстренну психологічну допомогу (індивідуальну та групову) постраждалим, здійснювати посттравматичну реабілітацію та реадaptaцію фахівців.

- ФК14 Здатність формулювати аргументовані висновки та рекомендації з проблем адаптації та безпеки особистості в ситуаціях професійного ризику.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН01 Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

- ПРН04 Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

- ПРН11 Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

- ПРН13 Диференціювати типи екстремальних ситуацій і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на особистість, керувати людськими ресурсами, робочими процесами та поведінкою фахівців у складних і екстремальних професійних ситуаціях.

- ПРН14 Надавати екстренну психологічну допомогу особистості з гострими стресовими реакціями.

- ПРН15 Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості, здійснювати посттравматичну реабілітацію.

- ПРН17 Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у

реабілітаційних закладах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- основні засади соціальної реабілітації;
- методи, особливості, сучасні тенденції у сфері соціальної реабілітації;
- базові поняття та принципи соціальної реабілітації;
- фактори, що впливають на процес реабілітації.

вміти:

- підбирати ефективні методи соціальної реабілітації для цільових категорій клієнтів;
- розробляти індивідуальні програми соціальної реабілітації;
- проводити діагностику потреб клієнтів.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи соціальної реабілітації» вивчається в тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Психологія та педагогіка вищої школи», «Теорія та практика надання екстреної психологічної допомоги», «Реабілітаційна психологія», що сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти цілісного та несуперечливого уявлення про зміст професійної діяльності з різних питань реабілітаційної діяльності, предмет соціальної реабілітації та можливості застосування отриманих знань на практиці.

Набута здобувачами вищої освіти під час вивчення цієї дисципліни складова професійного досвіду у вигляді загальних і професійних компетентностей, системи знань, умінь, навичок, норм і цінностей є теоретичним і практичним підґрунтям подальшого опанування професією, вивчення усього циклу обов'язкових і вибіркового компонентів професійної теоретичної та практичної підготовки і виконання кваліфікаційної роботи.

5. Формат і обсяг дисципліни

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з чотирьох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 8 тем. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	3 кредити / 90 академічних годин, з яких:

	лекції - 16 год., практичні - 16 год., самостійна робота - 58 год.
Форми навчання	денна, заочна

6. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні/ семінарські	Лабораторні	Практичні двома	Самостійна робота
Змістовний модуль 1. Теоретико-проективні основи соціальної реабілітації						
Тема 1. Завдання соціальної реабілітації. Медико-фізичні, соціально-економічні, правові, морально-психологічні напрямки соціальної реабілітації. Нормативно-правове та організаційне забезпечення соціальної реабілітації. Програми соціальної реабілітації.	11	2	2	-	-	7
Змістовний модуль 2. Медико-фізичний напрям соціальної реабілітації						
Тема 2. Медико-фізична реабілітація осіб з травмами опорно-рухового апарату.	11	2	2	-	-	7
Тема 3. Медико-фізична реабілітація осіб з вадами слуху та зору.	11	2	2	-	-	7
Тема 4. Соціальна реабілітація осіб з психічними розладами.	11	2	2	-	-	7
Змістовний модуль 2. Економічний, професійний напрями соціальної реабілітації						
Тема 5. Соціально-економічна та професійна реабілітація осіб в СЖО: безпритульних, безробітних, ВПО.	11	2	2	-	-	7
Тема 6. Соціальна реабілітація ветеранів та членів їх сімей.	11	2	2	-	-	7
Змістовний модуль 3. Морально-психологічний і правовий напрями соціальної реабілітації						
Тема 7. Соціальна та морально-психологічна реабілітація осіб, постраждалих від торгівлі людьми.		2	2	-	-	8
Тема 8. Соціальна реабілітація дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.	11	2	2	-	-	8
Усього годин	90	16	16	-	-	58

7. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

7.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість
1	Тема 1. Завдання соціальної реабілітації. Медико-фізичні, соціально-економічні, правові, морально-психологічні напрямки соціальної реабілітації. Нормативно-правове та організаційне забезпечення соціальної реабілітації. Програми соціальної реабілітації.	2
2	Тема 2. Медико-фізична реабілітація осіб з травмами опорно-рухового апарату.	2
3	Тема 3. Медико-фізична реабілітація осіб з вадами слуху та зору.	2
4	Тема 4. Соціальна реабілітація осіб з психічними розладами.	2
5	Тема 5. Соціально-економічна та професійна реабілітація осіб в СЖО: безпритульних, безробітних, ВПО.	2
6	Тема 6. Соціальна реабілітація ветеранів та членів їх сімей.	2
7	Тема 7. Соціальна та морально-психологічна реабілітація осіб, постраждалих від торгівлі людьми.	2
8	Тема 8. Соціальна реабілітація дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.	2
	Разом	16

Короткий зміст лекційних занять

Тема 1. Сутність соціальної реабілітації. Зміст, види, принципи, рівні, напрямки, методи. Медико-фізичні, соціально-економічні, професійні, морально-психологічні, правові напрями соціальної реабілітації. Державна підтримка програм соціальної реабілітації. Юридично-правові основи соціальної реабілітації. Групи і категорії громадян, які мають право на державну підтримку соціальної реабілітації. Міжнародні конвенції та угоди щодо соціальної допомоги і реабілітації громадян та осіб без громадянства.

Тема 2. Медико-фізична реабілітація осіб з травмами опорно-рухового апарату. Особливості медико-фізичної реабілітації пацієнтів після травм, поранень, ампутацій. Особливості медико-фізичної реабілітації пацієнтів з важкими захворюваннями опорно-рухового апарату. Особливості медико-фізичної реабілітації пацієнтів з захворюваннями серцево-судинної системи. Особливості медико-фізичної реабілітації пацієнтів з онкологічними захворюваннями. Професійне навчання, працевлаштування, створення робочих місць для людей з інвалідністю з хворобами опорно-рухового апарату.

Тема 3. Медико-фізична реабілітація осіб з вадами слуху та зору. Відомі люди з порушенням зору. Органічні порушення зору: катаракта, глаукома, атрофія зорового нерва, сліпота. Функціональні порушення зору: короткозорість, далекозорість, дальтонізм, астигматизм, косоокість. Як спілкуватися і допомагати людям із порушеннями зору? Шрифт Брайля.

Профілактика порушень зору. Реабілітація людей з вадами слуху. Видатні особи з вадами слуху. Причини виникнення приглухуватості. Жестова мова для осіб з порушенням слуху. Соціальний статус, гарантії держави, програми реабілітації для інвалідів зі слуху інвалідів зі слуху.

Тема 4. Соціальна реабілітація осіб з психічними розладами. Психічна «норма», «відхилення», «розлади». Лікувальні заходи щодо осіб з психічними розладами. Розлади відчуттів і сприйняття особистості: анестезія, гіпералгезія, аутогнозія. Ілюзії, галюцинації. Розлади мислення: нав'язливі ідеї, надцінні ідеї, маячні ідеї. Органічні дисфункції інтелекту: слабоумство, олігофренія, аутизм. Патологічні стани свідомості: делірій (марення), бредові (маячні) психози. Шизофренія. Дисфункція волі: апатично-абулічний синдром. Маніакально-депресивний психоз. Особливості реабілітації пацієнтів з розладами когнітивної сфери та психічних захворювань.

Тема 5. Соціально-економічна та професійна реабілітація осіб в СЖО: безпритульних, безробітних, ВПО. Безпритульність, бездомність як соціальна проблема. Закон України Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей. Соціальна робота з безпритульними та бездоглядними дітьми. Технології соціальної роботи з особами без постійного місця проживання. Центри обліку безпритульних. Будинки нічного перебування. Запобігання безпритульності дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, колишніх ув'язнених, осіб похилого віку та осіб з груп ризику. Вулична соціальна робота з безпритульними дітьми. Програми соціально-економічної реабілітації внутрішньо-переміщених осіб, біженців, емігрантів, осіб без громадянства, безробітних осіб, безхатченків, колишніх ув'язнених.

Тема 6. Соціальна реабілітація ветеранів та членів їх сімей. Статус та пільги учасника бойових дій. Статус особи з інвалідністю внаслідок війни. Статус сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни та членам сім'ї загиблого захисника захисниці. Проект «помічник ветерана». Державні програми та установи соціальної реабілітації колишніх військовослужбовців. Психологічний супровід жінок та чоловіків ветеранів та інвалідів війни, що мають ПТСР. Соціальна допомога ветеранам та інвалідам війни при зміні професії.

Тема 7. Соціальна та морально-психологічна реабілітація осіб, постраждалих від торгівлі людьми. Історія проблеми «торгівлі людьми» та оцінка явища в сьогоденні. Причини виникнення «торгівлі людьми». Протидія торгівлі людьми правоохоронними органами. Законодавство в питаннях торгівлі людьми. Процедура встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми. Права особи, яка постраждала від торгівлі людьми. Форма оцінки потреб особи, яка постраждала від торгівлі людьми. Форма плану реабілітації особи, яка постраждала від торгівлі людьми. Звіт щодо осіб, які постраждали від торгівлі людьми. Показники якості соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми Структура надання допомоги потерпілим. Етичні принципи у роботі з потерпілими від торгівлі людьми. Соціальний супровід, поновлення документів та законних пільг, реабілітація особи, яка

постраждала від торгівлі людьми.

Тема 8. Соціальна реабілітація дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. Закон України Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Головні поняття: діти-сироти, діти-вихованці, діти, позбавлені батьківського піклування, батьки-вихователі, прийомні батьки. Матеріальне забезпечення дітей-сиріт та прийомних сімей Матеріальна підтримка прийомних сімей. Види соціальної роботи з дітьми-сиротами: усиновлення, опіка та піклування, притулок, прийомні сім'ї, будинки сімейного типу, наставництво. Соціальна та психологічна адаптація дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Особливості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Види та форми роботи з дітьми-сиротами.

8. Теми практичних, семінарських занять

8.1. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість
1	Тема 1. Завдання соціальної реабілітації. Медико-фізичні, соціально-економічні, правові, морально-психологічні напрямки соціальної реабілітації. Нормативно-правове та організаційне забезпечення соціальної реабілітації. Програми соціальної реабілітації. Законодавство в питаннях соціальної реабілітації.	2
2	Тема 2. Медико-фізична реабілітація осіб з травмами опорно-рухового апарату. Особливості медико-фізичної реабілітації пацієнтів після травм, поранень, ампутацій, важких захворювань опорно-рухового апарату, серцево-судинної системи, онкологічних захворювань тощо).	2
3	Тема 3. Медико-фізична реабілітація осіб з вадами слуху та зору. Особливості медико-фізичної реабілітації пацієнтів важких захворювань та втрати зору та слуху тощо).	2
4	Тема 4. Соціальна реабілітація осіб з психічними розладами. Особливості реабілітації пацієнтів з розладами когнітивної сфери та психічних захворювань.	2
5	Тема 5. Соціально-економічна та професійна реабілітація осіб в СЖО: безпритульних, безробітних, ВПО. Програми соціально-економічної реабілітації внутрішньо-переміщених осіб, біженців, емігрантів, осіб без громадянства, безробітних осіб, безхатченків, колишніх ув'язнених. Професійне перенавчання, працевлаштування, створення робочих місць для людей з інвалідністю з вадами зору та слуху, з хворобами опорно-рухового апарату тощо.	2

6	Тема 6. Соціальна реабілітація ветеранів та членів їх сімей. Державні програми та установи соціальної реабілітації колишніх військовослужбовців. Психологічний супровід жінок та чоловіків ветеранів та інвалідів війни, що мають ПТСР. Соціальна допомога ветеранам та інвалідам війни при зміні професії.	2
7	Тема 7. Соціальна та морально-психологічна реабілітація осіб, постраждалих від торгівлі людьми. Соціальний супровід громадян, які зазнали домашнього насильства, зґвалтування, полону, депортації, нелюдського поводження. Поновлення документів та законних пільг громадян, іноземців, осіб без громадянства.	2
8	Тема 8. Соціальна реабілітація дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. Програми соціальної реабілітації дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування.	2
	Разом	16

9. Завдання для самостійного опрацювання

№	Індивідуальні завдання (на вибір здобувача вищої освіти)	Кількість годин
1	Тема 1. Завдання соціальної реабілітації. Медико-фізичні, соціально-економічні, правові, морально-психологічні напрямки соціальної реабілітації. Нормативно-правове та організаційне забезпечення соціальної реабілітації. Програми соціальної реабілітації.	7
2	Тема 2. Медико-фізична реабілітація осіб з травмами опорно-рухового апарату.	7
3	Тема 3. Медико-фізична реабілітація осіб з вадами слуху та зору.	7
4	Тема 4. Соціальна реабілітація осіб з психічними розладами.	7
5	Тема 5. Соціально-економічна та професійна реабілітація осіб в СЖО: безпритульних, безробітних, ВПО.	7
6	Тема 6. Соціальна реабілітація ветеранів та членів їх сімей.	7
7	Тема 7. Соціальна та морально-психологічна реабілітація осіб, постраждалих від торгівлі людьми.	8
8	Тема 8. Соціальна реабілітація дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.	8
	Разом	58

Здобувач вищої освіти розробляє індивідуальну програму соціальної реабілітації для конкретного «типового» клієнта.

10. Методи навчання

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі методи:

методи організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (пояснення; бесіда; проблемний виклад; дискусія);
- наочні (комп'ютерна презентація; демонстрування наочних матеріалів; застосування опорних сигналів; використання конспектів);

- практичні методи (вправи; підготовка перзентацій; практичні завдання; спостереження).

методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- проблемний виклад матеріалу;
- моделювання педагогічних ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід, кейс-метод;
- навчальні дискусії;
- частково-пошуковий метод.

методи контролю та самоконтролю ефективності діяльності здобувачів освіти:

- усного контролю (індивідуальне та фронтальне усне опитування, виступ з рефератом, виступ з презентацією, відповідь під час семінару);

- письмового контролю (тестування, письмове опитування, виконання індивідуального завдання – есе-рефлексія);

- самоконтролю та взаємоконтролю (самоперевірка за допомогою відповідей на контрольні питання лекційного курсу, самотестування у «Віртуальному університеті», аналіз відповідей одногрупників і самоаналіз);

- оцінювання результатів неформальної освіти здобувачів, одержаних поза освітнім процесом у ЗВО.

На лекціях застосовуються аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії. Структура семінарського заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді, обговорення вузлових питань, окремі практичні завдання (в разі потреби), дискусії, підведення підсумків.

11. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), навчальна електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (створена на базі системи електронного навчання Moodle)), інтерактивна дошка.

12. Критерії оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД». Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється відповідно до кредитно-модульної системи організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б

«Положення...», і складається з таких етапів: поточного (включає оцінювання самостійної роботи) та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на практичних заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни, а саме оцінити ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно презентувати певний матеріал, виконати завдання, передбачені для самостійного опрацювання.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 50 балів**) ураховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її перескласти.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на практичному занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, урахування активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на семінарських заняттях упродовж семестру можна отримати до 40 балів.
самостійна робота, індивідуальні завдання	Здобувачі освіти мають можливість презентувати поглиблене вивчення матеріалу навчальної дисципліни шляхом написання одного есе. Виконання есе оцінюється до 10 балів

Критерії оцінювання поточного контролю

Оцінювання поточних результатів (виконання завдань, винесених на практичне заняття) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):

– завдання не виконано або виконано в недостатньому обсязі	0–35%
– завдання виконано частково, містить суттєві помилки наукового та методичного характеру	36–50%
– завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках)	51–60%
– завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні	61–70%
– завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципові, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні	71–80%
– завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані	81–90%

– у виконанні завдання виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплену сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання	91– 100%
Індивідуальне завдання у вигляді написання есе оцінюється за якістю таких його компонентів: 1) відповідність змісту темі – 0–1 бали; 2) структурна повнота та логічність викладу – 0–3 бали; 3) аргументованість висновків – 0–3 бали; 4) оригінальність роботи і культура посилань на джерела – 0–2 бали; 5) грамотність та охайність оформлення – 0–1 бали.	

Підсумковий контроль	
Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання диференційованого заліку та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни. До заліку допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків. Залік (максимально 50 балів) складається з двох письмових завдань із переліку, поданого у «Віртуальному університеті».	
Критерії підсумкового контролю	
Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей із кожного питання:	
– не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповів на жодне додаткове питання	0 балів
– частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки; правильно відповів на окремі додаткові питання	1–5 балів
– не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповів на менше половини додаткових питань	6–10 балів
– у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповів на половину додаткових питань	11–15 балів
– достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає достатньої глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповів на більшість додаткових питань	16–20 балів
– у повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно й	21–25

аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповів на всі додаткові питання	балів
<p>Викладач може ставити додаткові питання; кожна відповідь оцінюється до 5 балів.</p> <p>Якщо здобувач вищої освіти не був присутній на заліку, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на заліку або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічні працівники.</p> <p>Недопущені до заліку здобувачі вищої освіти здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.</p>	
<p style="text-align: center;">Підсумкове оцінювання</p> <p>Під час підсумкового оцінювання враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного (max 50 балів) і підсумкового (max 50 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p> <p>Інтерпретація підсумкового оцінювання:</p> <p>«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування міждисциплінарних знань;</p> <p>«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;</p> <p>«добре» (С, 71–81) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; виявляє активність у виконанні завдань;</p> <p>«задовільно» (D, 71–80) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;</p>	

«достатньо» (E, 61–70) – здобувач виявив мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання – вивчив основні терміни курсу й орієнтуються в базовому матеріалі, дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, однак вони недостатньо обґрунтовані, невичерпні; допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача; недостатньо виступає за темою завдань, майже не бере участі у груповій роботі;

«незадовільно з можливістю повторного складання» (FX, 36–60 балів) – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 36% питань, однак вони необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, індиферентно виявляє себе під час виконання групових завдань, має поверхневе уявлення про навчальний матеріал, не здатен ним оперувати;

«незадовільно з обов'язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) – здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індиферентно або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє навчальним матеріалом у необхідному обсязі.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

13. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності,

дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» (https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobroch esnosti_ta_korpo.pdf).

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування та виконання практичних занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний і практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати тестові завдання;
- брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- складати згідно з графіком поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) з дисципліни;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- на працювання інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилаються на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- недопустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- недопустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

- дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;
- виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами й інструкціями;
- дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;

- недопустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;
- неприпустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами й іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь-який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;
- користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;
- прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;
- дотримуйтесь норм культури мовлення;
- демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини недопустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених практичних занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнитись від тих, які готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливе до 12 години робочого дня, який передуює дню проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі диференційованого заліку.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Блінов О.А. Соціально-психологічні основи реабілітації в соціальній роботі : Практикум / О.А. Блінов. К. : НАУ, 2013. 80 с.
2. Бриндіков Ю.Л. Реабілітація військовослужбовців учасників бойових дій в системі соціальних служб: теоретико-методичні основи. - Хмельницький: Вид-во «Поліграфіст», 2018. 372 с.

3. Державні стандарти соціальних послуг : навч. посіб. [Упоряд.: Е.І. Костишин, В.В. Лис, В.М. Логвиненко, М.Я. Нагірняк, А.Я. Цюприк]. Львів : СПОЛОМ, 2023. 536 с.
4. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю : навч. посіб. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2011. 284 с.
5. Замашкіна О.Д. Основи соціальної реабілітації: навчально-методичні рекомендації. Ізмаїл: ІДГУ, 2019. 193 с. 3. Єпіфанов В. Основи реабілітації. Підручник. СПО–Геотар-Медіа, 2020. С. 124. 4. Медична і соціальна реабілітація: підручник. В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. 2-е вид. переробл. і доповн. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К., 2018. 464 с.
6. Медична і соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник (І-ІІІ р.а.) / С.С. Сапункова, Л.О. Піц, А.Ф. Гутніцька та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». К. 2018. 280 с.
7. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль: Укрмедкн.: ТДМУ. 2018. 371 с.
8. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник. За заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль. Укрмедкн: ТДМУ, 2018. 371 с.
9. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ. 2018. 208 с.
10. Основи соціальної реабілітації: навчально-методичні рекомендації. ІДГУ Ізмаїл, 2019. 193 с.
11. Реабілітація військовослужбовців в Україні. Загальні проблеми та особливості організації під час воєнного стану. Київ. ВД «Професіонал», 2022. 406 с.
12. Соціальна реабілітація : методичні рекомендації до семінарських занять та самостійних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальності 231 Соціальна робота / уклад.: У. В. Варнава. Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2023. 28 с.
13. Теорія і практика допомоги та реабілітації: підручник. За заг ред В. Осьодла. К. НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. 460 с.

Додаткова:

1. Блінов О. А. Психологія бойової психічної травми : монографія / О. А. Блінов. К. : НАВС, 2016. 211 с.
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» від 23.05.2017 № 2053- VIII.
3. Закон України. (2015). Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>.
4. Закон України. (2016). Про соціальні послуги. Проект. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JN3JZ00A.html.

5. Закон України. (2017). Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>.

6. Саранча І.Г. Соціалізація осіб з порушеннями опорно-рухового апарату: монографія. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 144 с.

Інформаційні ресурси:

1. База даних PsycINFO Американської психологічної асоціації <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
2. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>
3. Віртуальний університет ЛДУ БЖД. URL: <https://virt.ldubgd.edu.ua/course/index.php?categoryid=360>
4. Міністерство у справах ветеранів. *Міністерство у справах ветеранів.* URL: <https://mva.gov.ua/>
5. Психологія UA <http://psychologiya.org.ua/>